

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16452/2023
09.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 979/23 од 12.04.2023. године, у седници одржаној 09.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 979/23 од 12.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 487/22 од 21.03.2023. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиљи исплати износ од 8.712.225,28 динара са законском затезном каматом почев од 21.03.2023. године до исплате и да јој накнади трошкове поступка у износу од 379.586,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужени стекао право својине на кат. парцелама број .., површине 222м² и .. површине 130м², обе КО Петровардин, уписане код РГЗ СКН Нови Сад у ЛН .. што је тужиља дужна трпети да се тужени са овим правом упише код надлежне службе за катастар непокретности по правноснажности пресуде.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж 979/23 од 12.04.2023. године, ставом првим изреке, одбио жалбу туженог и потврдио пресуду Вишег суда у Новом Саду П 487/22 од 21.03.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23-други закон) па је оценио да ревизија туженог није неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а

ревизијом се не указује на другу конкретну битну повреду одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је власник катастарских парцела .. – њива четврте класе, потес/улица Мишелук градско грађевинско земљиште, површине 222м² и .. КО Петроварадин – њива четврте класе, потес/улица Мишелук градско грађевинско земљиште, површине 130м². Обе парцеле се налазе у насељеном месту Петроварадин, Општина Нови Сад и према Плану генералне регулације Мишелук са рибњаком („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 57/14) и Планом детаљне регулације Мишелук 3 у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 60/18) у целости су намењене за јавну површину улице, која још није добила назив. Обе парцеле се у целости и користе као саобраћајна и јавна површина – улица и делимично су опремљене комуналном инфраструктуром, односно опремљене су електроенергетском, гасном и телекомуникационом инфраструктуром. Висина тржишне вредности предметних парцела утврђена је из налаза и мишљења вештака грађевинске струке у висини од 24.750,64 динара/м² на дан вештачења. Укупна тржишна вредност ових парцела износи 8.712.225,28 динара. Поступак експропријације у вези са овим парцелама није вођен, нити је тужилци исплаћена било каква накнада за фактички одузето земљиште.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у смислу одредбе члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода усвојили тужбени захтев закључивши да је тужени стекао правао јавне својине на предметној парцели и обавезали туженог да тужилци исплати новчану накнаду за предметне кат. парцеле будући да се тужила не може користити својим својинским овлашћењима на наведеним парцелама због извршене фактичке експропријације тих парцела.

Неосновани су наводи ревизије туженог којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду, која не може бити нижа од тржишне (став 2).

Одредбом члана 2. став 1. тачка 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр 72/2009, са изменама и допунама) који је био на снази у време усвајања Плана генералне регулације и Плана детаљне регулације, прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. став 2. Закон о јавној својини („Службени гласник РС“, бр 72/11 ... 105/2014), прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пруги или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др.), а ставом 10. истог члана да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева другог реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (које нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова, јавних површина, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, предметне парцеле чији је тужила власник, планским актима су у целости одређене за улицу и као такве се и користе. У ситуацији када земљиште планским актом јединице локалне самоуправе бива одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје средство јавне својине. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине изузме из поседа ранијег власника и за то му исплати одговарајућу накнаду, а да у јавне књиге да упише своје право својине на истом.

Имајући у виду чињеницу да су предметне парцеле фактички приведене намени предвиђеној планским актом, да се користе као улица – јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља, то је на тај начин извршена тзв. фактичка експропријација, која и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, а не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа. Стога је по оцени Врховног суда правилан закључак нижестепених судова да када је земљиште фактички приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужила као власник тог земљишта не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Тужили је на тај начин повређено право на имовину па зато има право да потражује накнаду за фактички одузету имовину. Стога су, насупрот ревизијским наводима, нижестепени судови правилно применили материјално право када су туженог обавезали да тужили исплати новчану накнаду у висини одмереној према тржишној вредности утврђеној на основу налаза и мишљења судског вештака. Наиме, ова накнада тужили припада на основу члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију и члана 58. Устава Републике Србије.

Насупрот ревизијским наводима, тужени јесте обвезник исплате накнаде, при чему је без утицаја да ли је неком својом радњом депоседирао тужилу, јер његова одговорност произилази из чињенице да је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички претворено у добро у општој употреби – улицу, а исто је за такву намену предвиђено одговарајућим планским актом.

У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, из ког разлога се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**